

Odpowiedź na interpelację nr 41516

w sprawie zaniechania weryfikacji przez dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego MSWiA informacji o przebiegu służby wskazanych funkcjonariuszy na rzecz totalitarnego państwa przekazanych przez pracowników oddziałowych archiwów IPN na podstawie art. 13a ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy oraz ich rodzin

w odpowiedzi na interpelację numer 41516 Pana Posła Marcina Kulaska, Pana Posła Włodzimierza Czarzastego oraz Pana Posła Wiesława Szczepańskiego zatytułowaną *w sprawie zaniechania weryfikacji przez dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego MSWiA informacji o przebiegu służby wskazanych funkcjonariuszy na rzecz totalitarnego państwa przekazanych przez pracowników oddziałowych archiwów IPN na podstawie art. 13a ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy oraz ich rodzin*

uprzejmie przedstawiam następujące informacje.

Stosownie do art. 13a ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. *o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin*^[1] wskazanie okresów służby na rzecz totalitarnego państwa^[2] należy do Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (IPN), który na wniosek organu emerytalnego, sporządza na podstawie posiadanych akt osobowych „Informację o przebiegu służby na rzecz totalitarnego państwa”. Informacja ta jest równoważna z zaświadczeniem o przebiegu służby sporządzanym na podstawie akt osobowych przez właściwe organy służb.

Organ emerytalny podejmując decyzje w sprawie ponownego ustalenia wysokości świadczeń osobom, które pełniły służbę na rzecz totalitarnego państwa oraz ponownego ustalenia wysokości rent rodzinnych po tych osobach, w oparciu o art. 13a ust. 5 ustawy, jest związany informacją uzyskaną z IPN co do faktów (przebiegu służby), jak i ich kwalifikacji prawnej (zaliczenia określonego okresu

służby, jako służby na rzecz totalitarnego państwa). Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 9 grudnia 2011 r., sygn. akt II UZP 10/11, wskazał, że „*organ emerytalny został związany treścią wystawionej przez IPN informacji o przebiegu służby danego funkcjonariusza*”.

Od decyzji organu emerytalnego, ponownie ustalającej wysokość świadczenia, przysługuje zainteresowanemu odwołanie do właściwego sądu, według zasad określonych w przepisach ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. *Kodeks postępowania cywilnego*^[3]. W takim przypadku oceny prawidłowości decyzji organu emerytalnego dokonuje sąd właściwy w sprawach ubezpieczeń społecznych.

Należy podkreślić, że informacje o przebiegu służby sporządzane przez IPN nie są wiążące w postępowaniu sądowym, zatem sąd może dokonać takiej weryfikacji, której na podstawie obowiązujących przepisów prawa nie może przeprowadzić organ emerytalny. Ponadto, sądy posiadają uprawnienia do własnych ustaleń faktycznych i oceny prawnej, co zostało potwierdzone przez Trybunał Konstytucyjny, który w uzasadnieniu wyroku z dnia 11 stycznia 2012 r., sygn. akt K 36/09, wskazał, że „*Jeśli decyzja organu emerytalnego zostanie zaskarżona, to o ostatecznym ukształtowaniu praw emerytalnych byłego funkcjonariusza organów bezpieczeństwa PRL można dopiero mówić po przeprowadzeniu stosownego postępowania przed sądem powszechnym. Należy podkreślić, że sąd powszechny nie ogranicza się w takim wypadku do kontroli decyzji organu emerytalnego z punktu widzenia jej legalności, jak ma to miejsce w przypadku kontroli dokonywanej przez sąd administracyjny. Wręcz przeciwnie – sąd powszechny rozstrzyga merytorycznie co do istoty sprawy. Nie ulega więc wątpliwości, że w toku postępowania sądowego, z zastosowaniem wszelkich środków dowodowych, może nastąpić także weryfikacja informacji, o której mowa w art. 13a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy. Dla oceny przez sąd zasadności obniżenia świadczenia emerytalnego byłego funkcjonariusza organów bezpieczeństwa PRL nieodzowne jest ustalenie stanu faktycznego mającego bezpośredni wpływ na ponowne ustalenie przez organ emerytalny świadczeń w tym zakresie. Sąd powszechny ma zatem obowiązek oceny całego materiału dowodowego łącznie z treścią informacji IPN. W razie uwzględnienia odwołania sąd orzeka bowiem co do istoty sprawy, zmieniając zaskarżoną decyzję w całości lub w części.*”

Natomiast odnosząc się do pytań sformułowanych w wystąpieniu informując, że z uwagi na fakt, iż organ emerytalny jest związany treścią przekazanej przez IPN informacji, zawierającej elementy określone w art. 13a ust. 4 ustawy, brak jest

podstaw do zwracania się o uzupełnienie danych, jak również do weryfikowania podpisów osób uprawnionych do wystawiania przedmiotowych informacji przez te jednostki.

Zakład Emerytalno-Rentowy MSWiA nie prowadzi statystyk w zakresie liczby anulowanych lub zmienionych przez IPN „Informacji o przebiegu służby na rzecz totalitarnego państwa”.

Z poważaniem
z up. Maciej Wąsik
Sekretarz Stanu

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

^[1] Dz. U. z 2022 r. poz. 1626, z późn. zm., dalej „ustawa”

^[2] o której mowa w art. 13b ustawy

^[3] Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, z późn. zm.